

Nr 210

Av herrar **Håstad** och **Sköld**, *angående anvisande av medel för anställande av arbetskraft för tolkning av stenografiska rådsprotokoll från 1600-talet.*

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 har riksarkivet även hemställt om en höjning av anslaget Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 10 920 kronor i och för anställning av arbetskraft för tolkning av stenografiska rådsprotokoll från 1600-talet. I sitt yttrande till statsrådsprotokollet vid framläggande av statsverkspropositionens åttonde huvudtitel har ecklesiastikministern uttalat, att han, med vissa undantag, icke ansett sig kunna förorda anvisande av medel för andra utgiftsökningar än sådana av automatisk natur, vilket bland annat innebär, att han icke ansett sig böra under anslaget beräkna särskilda medel till anställande av extra arbetskraft för ovan angivna ändamål.

F. d. verkstadsarbetaren Hilding Svensson har under senare år nedlagt ett förtjänstfullt arbete på att tolka de i riksarkivet förvarade stenografiska rådsprotokoll från 1660—1680-talen, vilka hittills icke varit tillgängliga för forskningen. Åtskilliga av dessa stenografiska protokoll ha lagts till grund för de utskrivna protokollen, medan andra av dem aldrig blivit återgivna i vanlig skrift. Rådsprotokollen, som ej minst för Karl XI:s förmyndarregering och första tiden av hans egen regering utgöra en synnerligen viktig källa, ha sålunda hittills endast varit kända till en del. Med tolkandet av den ifrågavarande stenografien ha tidigare sysslat riksarkivarien Sam. Clason, själv skicklig stenograf, och fil. mag. Erik Berggren. Svensson, som arbetade på en lampskärmsverkstad i Stockholm, hade sedan gammalt varit intresserad av stenografi, internationella hjälpspråk och liknande frågor. Hans uppmärksamhet blev fäst vid en reproduktion av en sida av de nämnda protokollen, som fil. mag. Erik Berggren publicerat i tidskriften *Stenografen* 1953. Genom den sistnämndes förmedling kom han i kontakt med riksarkivarien, prövades på uppgiften och befanns redan väl behärska den stenografiska skriften. Kontroll av hans arbete uppnåddes dels genom prövning av hans återgivande av latinska ord i protokollen, dels genom att hans tolkningar underställdes historiska och kyrkohistoriska forskare, vilka behärskade övrigt material från tiden. Han anställdes att under några timmar per dag, vilka han kunde få lediga från sitt ordinarie verkstadsarbete, tolka protokoll. Sedan dess har han utvecklat och fullkomnat sin tolknings-teknik.

Hans arbete kunde genast komma forskningen till godo, då författaren till en doktorsavhandling om Jacob Gyllenborg och reduktionen, fil. lic. Ola Lindqvist, arbetade med just denna tid. Flera andra forskare få eller komma att få nytta av arbetet.

Riksarkivet har efter hand kunnat disponera Svenssons arbete under längre tid än i början. Han har numera slutat sitt verkstadsarbete och ägnar sig helt åt tolkningsuppgiften. Ur sitt anslag för avlöning till icke-ordinarie personal har riksarkivet i mån av tillgång kunnat avlöna herr Svensson för fem å sex timmar per dag efter lönegrad Cg 18: 18. För närvarande räcker icke detta anslag till mer än fem timmar per dag, och enligt riksarkivets framställning är det ovisst hur länge medel därur ytterligare skola kunna tas i anspråk för detta speciella ändamål. Anslaget för avlöning av icke-ordinarie personal behöves nämligen i full utsträckning för avlöning av amanuenser, extra expeditionsvakts- och kanslipersonal, för kvällsöppethållande etc., vilka behov i ständigt ökad grad göra sig påmind. För sex timmars arbetsdag, vilket är vad som synes lämpa sig bäst för herr Svensson, efter nämnda lönegrad behöves för herr Svenssons fortsatta tolkningsarbete under ett år en summa av $(12 \times 910 =)$ 10 920 kronor.

För återstoden av innevarande budgetår har med stöd av ett anslag ur Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur arbetstiden kunnat höjas till sex timmar, vilket bereder honom bättre utkomst.

Svenssons arbete grundar sig på synnerligen speciella förutsättningar och på ett starkt intresse för forskningen. Av sådana stenografiska rådsprotokoll, som ej äro återgivna i utskrift, återstå enligt nu verkställd genomgång ett hundratal av växlande omfång. Det är för svensk forskning betydelsefullt att herr Svensson beredes tillfälle att under rimliga arbetsförhållanden fortsätta sin uppgift. Han är för närvarande 62 år gammal, hans syn är alltjämt god, och han har alltjämt lika god förmåga att utföra sitt tolkningsarbete. Det måste vara av vikt för det allmänna att utnyttja den möjlighet som nu existerar att få detta arbete utfört. Svenssons speciella förutsättningar i fråga om denna uppgift, för vilken han ej kan ersättas av någon annan, äro här särskilt att ta hänsyn till. Det är dessutom fråga om en begränsad arbetsuppgift, som enligt senaste beräkningar anges ta två år i anspråk, varför det här gäller en engångsutgift.

Med stöd av det ovan anförda och med särskild hänsyn till de speciella förutsättningar, som nu föreligga för den angivna uppgiftens lösande, hemställa vi därför,

att riksdagen, vid behandling av anslaget till Riksarkivet: Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ville fatta beslut om en ökning av detta anslag med 10 920 kronor i och för anställande av arbetskraft för tolkning av stenografiska rådsprotokoll från 1600-talet.

Stockholm den 24 januari 1957

Elis Håstad

Per Edvin Sköld